

ДАЛМАТИНСКИ РАДИКАЛ

Наше одређење.

(Писмо из Буковице).

Са доношењем слободе, ослободници до-
нијели су нам и једну дужност, коју ми дотле
нисмо познавали. Стара, нашем народу непри-
јатељска држава, држала нас је далеко од својих
државних послова и ми, да смо и хтјели,
нисмо могли да се њима упознамо. Нова на-
ша народна држава, тражи од свих својих
грађана пуну сарадњу на свима својим посло-
вима. У земљама, у којима је парламентарна
свијест развијена и срећена, једнакост или
сродност погледа на вођење тих послова, нај-
одлучнији је чиниоц за страначко одређење:
Код нас изван Србије, и поред борбе против
видовданског устава и режима, јачу моћ има
вјерска и племенска искључивост. Због те ис-
кључивости хтјело се је, са становите стране
да оптужи и нар. радикал. странку и далм. Србе,
који се у великој већини за њу одредилише.
Та оптужба, додуше није могла да оштети доб-
бар глас ни радикал. странци уопће, ни њеним
далматинским присташама напосе. Али је, и ако
нехотично, потпомогла тежњу, да се на другој
страни организују и развију странке, које аби-
ла црпе своју снагу из једне или друге ис-
кључивости.

Бранити нар. радикал. странку од ове не-
заслужене оптужбе непотребно је; јер њена
корисна дјела за цио народ наш не може ни-
ко да умањи, а да се не огријешти и о најре-
дност самога народа нашега. — Исто тако ни-
је тешко од тога обанити ни далм. Србе, ње-
зине присташе. Јер није било давно, кад је у
Далмацији постојала једна странка, која је, и
поред свог демократског атрибута, била и зва-
ла се хрватском. Њезини најбројнији и нај-
неосебичнији борци, данас може да се рече,
били су управ оним далм. Срби, који се одре-
дилише за нар. радикал. странку. Ни прије,
ни по слову Аустрије, никад они нису осјетили по-
требу да се растану од своје хрватске браће.
Ако се је то, услед нове страначке групације
ипак догодило, није кривица наша. Растанак
и подвојеност наших путева не потјече с наше
него са њихове стране. Док је већи дио стра-
начких присташа појачао редове свих егзотич-
них странака, дотле се један дио војва са ос-
татком страначке војске са замјерном брзином
која није дозвољавала ни правилне оцјене мо-
мента, ни бистрије погледа у будућност, одре-
дјелио за нову странку, којој ми — и поред
њеног имена, а из разлога које волимо не
спомињати — нисмо могли да поклонимо наше
симпатије. Наше боље увјерјење одвело нас
је на другу страну и ми смо се, проишавши
испред другог дијела поља без војске, који је
прама народној држави нашој заузео став по-
сматрача покрај пута, одредјелили за нар. ра-
дикал. странку.

Овом нашем одређењу, проведеном без
отказа братске љубави, замјерало се је, а још
и данас замјера, и са десне и са лијеве стране.
У тим замјеркама, које нису без гријеха,
ми нисмо могли да нађемо ни побуда за наше
кајање, ни оправдања за њихове нападе.
Наша вјера, наша љубав и наша нада од вај-
када су припадале нар. радикал. странци. То ни-
је било непознато ни нашим пријатељима ни
противницима на хрватској страни. Није им
било непознато ни то, да прама томе њихо-
вом знању ми можемо да поставимо и једно

наше. Незнамо како је данас, али до недавно
познавање људи и прилика у Србији била је
њихова слаба страна. За то ми и волимо да
неповјерење, којим су дочекали а и данас још
прате нар. радикал. странку, одбацимо на рачун
те њихове слабе стране. Ми то волимо и за
то, јер смо увјерени да ће вријеме, тај стари
поштењачина, праведно и по заслугама изре-
ћи суд над свачијим дјелима. Народна радикал-
на странка, која је приправила и остварила
најсјајнија дјела народа нашега, тога се суда
не боји, јер за њу не може да буде пеге ча-
стан. Далматински радикали, не својатајући и
за себе ту част, поносни су, што су један и
ако мањи дио Далмације спасили од гријеха
крне незахвалности, која се је баш ових дана
једном другом народу крваво осветила.

ћ.п.

Срби и Хрвати.

Г. Херман Вендел у „Прагер Пресе“ пише
врло интересантан чланак, пун оригиналних
идеја о нашем уједињењу. Повод му је дала
вијест о доласку Радићеваца у Београд. Он
назива Радића демагогом и кратковидним по-
литичаром који је роб својих уображених
амбиција од којих би се он рало и сам отреса-
о. Међутим, вели г. Херман Вендел, свако
се вара па и мађарски шовенисте, хабсбуршки
легитимисти, италијански империјалисти ако
суде по телстраским револуцијама хрватским.
Италија је такође била по ослобођењу и ује-
дињењу у мучној економској кризи; она је
примила дуг од две и по милијарде, тако да
је државна рента спала на 36 од сто; и у
Италији је онда било поклича: „Ми имамо
само повећан Пијемонт а не италијанску
Италију!“ и тамо је била једна Црна Гора,
управо две, Сицилија и Калабрија Хрватско
питање може човјек разумети кад прочита
стихове Владимира Назора у којима се каже
да се Словени увијек држе старог и извешта-
лог док други иду напред. (Овдје сад г. Вен-
дел мало пребацује ако мисли да су се Срби
појавили као „неисторијски“ народ у новјој
историји, али је тачно да су Срби без икаквог
терета прошлости и у томе смислу да се не
држе као Хрвати неких прастарих повеља и
диплома због чега никога не могу да пођу
корак даље). Код Срба је, вели г. Вендел,
увјек била национална идеја веза са осталим
српским областима, док Хрвати имају чисту
територијалну концепцију. Срби немају сред-
њег вијека а Хрвати и данас живе у сред-
њем вијеку.

Spomenik Vojvodi Mišiću.

У селу Ribnici, једном од најљепших села
потиске Колубаре, подигнут је споменик војводи
Мишићу, који је ту учио основну школу, а родио
се три километра удаљено одатле, у селу Stru-
ganiku. Мала Србија је постала велика нена-
машним дјелима својих синова за вријеме бал-
канскога и свјетскога рата, а према тако вели-
ким дјелима велики су и ljudi у којима су се гла-
вима рагале мисли Великом народу лако је изводити
велика дјела, али кад ко така дјела изводи у
малом народу са мало снаге, онда он надма-
шује величином својом великане великих народа;
а то је наш бесмртни Живојин Мишић и доказао у
ратовима од 1912—1918 год.

Sastanak konferencije u Lousanni.

Prvi dan. — Skepticizam. — Sporazum Saveznika.
Eventualne oštre mjere.

LOUSANNE, 21. Jučer poslije podne u 5
sati i po otvorena je t. z. istočna konferencija,
Otvor je bio skroman, ali usprkos tomu osjećala
se velika napetost. Konferencija se održava u
pozorištu, te je pozornica ograđena sa daskama
i prevučena crvenim suknom. Pred pozornicom je
dugački sto za delegate prevučen crvenim bar-
šunom. Prvi red sjedala je za američke novinare,
a ostali su redovi za evropske. Konferenciji
prisustvuju i dva švicarska oficira, čije uniforme
jedino još podsjećaju na rat. Kad su svečano
ušli delegati triju sazivačkih vlasti, otvorio je
švicarski predsjednik konferenciju kratkim govo-
rom, u kojem je iznio želju, da konferencija
dovrši svoje djelo i da grčko-turski rat, koji je
uništio Malu Aziju i dio Evrope bude posljednji
rat.

Govornik je bio burno pozdravljen, pa
premda je bilo najavljeno, da nijedna delegacija
neće govoriti ustao je lord Curzon te se zahvalio
Švicarskoj na gostoprimstvu. Baveći se pobliže
konferencijom naglasio je skepticizam riječima,
da je do sada bio na mnogo konferencija Sa-
veznika i da je na njih išao s velikim nadama,
a vraćao se više puta razočaran. Ovo se po prvi
put sastaje na neutralnom teritoriju jedna posli-
jeratna konferencija.

Iza lorda Curzona ustao je Izmed paša,
koji je također bio u crnom odijelu. Izjavio je,
da je Turska u civilizovanom čovječanstvu iz-
vojevala svoje mjesto i pokazala jaku sposob-
nost za život. Usporedio je Švicarsku i Tur-
sku. Naglasio je, da turski zahtjevi počivaju na
dogmi istine, koja je pobijedila u prošlom ratu
i prena kojoj je moguć mir samo onda, ako
jedan narod živi slobodno i nezavisno. U ime
velike angorske skupštine izjavljuje, da je nje-
gova zemlja već dosta oštećena, a da može
tražiti samo slobodu i nezavisnost. Tim je sjed-
nica završena, a iduća zakazana za danas.

LOUSANNE, 21. Poincare, Curzon i Mus-
solini stigli su jučer u 11 sati i četvrt iz Terri-
pete-a. O njihovom jučerašnjem sastanku u
Terripetu, izdano je slijedeće službeno saop-
ćenje: Poincare, Mussolini i Curzon zaključili
su, da će u duhu savezničkog prijateljstva, a
na osnovu potpune ravnopravnosti Saveznika
raspravljati vsa pitanja, koja su na dnevnom
redu konferencije.

PARIZ, 21. U francuskim vladinim krugovi-
ma drže, da će konferencija u Lousanni po-
trajati do sredine decembra, jer će uregije
financijskih i privrednih pitanja trajati duže
vremena. Poincare će se po svoj prilici sutra
u srijedu povratiti u Pariz, pa je izričito i istak-
nuto, da on ne boravi u Lousanni kao šef fran-
cuske delegacije, već kao posmatrač. Engleski i
francuski listovi naglašuju, da su se Saveznici
sporazumjeli o eventualnim prisilnim mjerama u
potrebi održanja mirovnih ugovora u slučaju da
se Turci usprotive. Osim toga je predviđeno i
to da saveznike čete, za stanoviti rok, zapo-
sjednu Dardanele, što bi imalo poslužiti kao
garancija za provedbu mirovnih odredaba. Sa-
veznici su odbili turski zahtjev, da im se po-
vrati petroleumsko područje kod Mosula.

— Amerika će s Turskom zaključiti poseban
ugovor o miru.

Повјеренје Mussoliniju.

У суботу се у талијанском парламенту водила дебата о владиној експозицији. Mussolini је објашњавао разлоге зашто су фашисти преузели власт у своје руке. Југославенски посланик др. Wilfan говорио је о поштовању аутономија манјина те protestовао против насиљима итал. фашиста, који су нашим људима силом гурали ричиново уље у грло.

Mussolini је replicирао на Wilfanove изјаве те је казао: не могу да претпоставим да је ђ. Wilfan дошао у италијанску комору зато да изрече говор који је изрекао, а који би ја назвао некорисним. С. Wilfane, ми не намјеравамо поплаћати ваљезик, већ мислимо да га научимо. У вашим стварима водићемо политику достојанства а не намјеравамо подносити откупа. „Ми смо на Сњежнику и на Breneru, не само по природном закону, већ и по једној другој прекој нузди“.

Након тога преšlo се на гласање. те је за резолуцију посланика Terzagli-a, којом се влади изражава повјеренје, гласало 306 посланика, док је против гласало 116, а уздржало се 7 посланика. За владу су гласовале све такозване конституционалне групе коморе, док су против гласовали социјалисти, комунисти и републиканци. Уздржали су се југослов. и нјемачки посланици.

Творница оруђа.

Радикали су дошли на паметну замисао, да се из војног кредита од 800 милиона подигне велика творница оруђа, муниције, пољопривредних справа итд. Творница би се имала подићи у Лјубији (у Босни), због близине рудника и шума, а задовољила би потребе наше земље, шта више било би и за извоз.

Заклада Дра. Јосипа Димитровића.

Др. Јосип Димитровић, родом Сарајлија, који је умро у Сплиту 5. IV. 1917, одредио је у свом тестаменту овако: „наређујем и хоћу, да се од честавог мог имања, ништа не искључивши, оснује заклада и да се њени приходи намијене на стипендије на корист ђачке омладине завода, средњих и виших. Стипендије ће се давати Србима, без разлике вјера, из Далмације до Суторине и Сарајева, мог родног мјеста. Са закладом ће управљати и стипендије ће дијелити Високопречасна Епископска православно-источна Консисторија у Задру. Основно писмо Закладе нека буде састављено учешћем правника, од којих барем један да буде из Дубровника. Консисторије ће имати задатак, да, уз конаулни глас сад споменутих правника, одреди број стипендија, висину износа и да установи остале модалитете, влашћу неограниченом“.

Правосл. Консисторија, којој је сада сједиште у Шибенику, повјерила је адвокатима др. Н. Суботињу у Шибенику, др. У. Десницу у Обровцу и др. С. Кнежевићу, да израде нацрт основног писма ове закладе. Они су то учинили и предали су свој елаборат Консисторији. Она ће, кад се поврати на Ср. Карловаца г. Епископ, упутити то писмо надзорним властима на одобрење. Кад се то постигне, а то ће бити у најкраћем времену, Консисторија ће, учешћем споменутих правника и г. Марића у Сплиту, као управитеља закладног имања, одредити број стипендија, висину износа, расписати натјечај и подијелити стипендије.

Имовина је Закладе ова: три куће у Сплиту, једна ложа у сплитском позорницу, готовог новца (дана 30 VI. 1922) дин. 21612, у облицимац и држ. инвестиц. 7 по сто зајма дин. 15000, 4 акције Пучке Далм. Банке.

Помажите „Просвјету“!

Наши дописи.

Скрадин, 15. новембра.

(Једна годишњица). Данас се навршује пуна година дана, да је Ђеврсачки главар Милош Лежаић управо нашој Покрајинској Влади у Сплиту тужбу у којој, поред хвале за особу нашег онл управитеља гоп Маруна и таине сјене, са којом је прекио успону пок. Илпира Шкубоње, бившег начелника, тужи браћу Алексе и Стевана Баљковића, тргоце, да у својој кући у Ђеврскама држе тајне ноћне састанке против наше државе!

Препуштајући гопс. Маруну да прими или одбие управљене му похвале, а остављајући синовима да бранс, ако хоће, успону својег оца, ми ћемо се данас, на дан годишњице, задржати на оптужби против браће Баљковића.

Гопс. Алекса Баљковић трговац је у Скрадину. Његов брат Стеван трговац је у Ђеврскама и бивши добровољац у српској војсци Обојица су угледни чланови наше иар. радик. странке. — Милош Лежаић брат је гопс. Мирка Лежаића, референта са грађанске школе на Школском Одсеку у Сплиту, а Обојица су угледни чланови демократске странке. Ми ово упоређење особа нарочито истичемо, јер снага оптужбе отскаче кад се људи поставе на своја права мјеста.

Покрајинска Влада у Сплиту, након проведене истраге по овој ствари, латајила је. Ни данас, послје годину дана, она није браћу Баљковиће, ако су криви, ставила пред суд да одговарају за свој тешки злочин, нити је, ако су невини, скинула тешку љагу са њихове части.

Стајати годину дана под овако тешком оптужбом био је довољан успјех за тужиоца, а преостра казна за осумњичене. Та неизвјесност не смије да пређе и у другу годину. Наша Покр. Влада дужна је да поступи по резултату проведене истраге. Не учини ли то она, ми ћемо наћи начина да тужиоца и сами доведемо пред суд, где ће се и њој пружити прилика да се увјери, како се не смије служити својој држави ни играти са части њених грађана.

Split, 15. новембра.

(Напад на суца). У тамницама овдашњег Окрузног Суда налазе се неколико каџеланаца у истражном затвору, јер су напали били каменјем жандарме када су пружили асистенцу овршном органу. Истрагу води судак Назор, па је јучер послје подне преслушавао у тамници осумњенике. Један је од ових за вријеме преслушавања напао суца, стао га тући тако, да је судак задобио неколико озледа.

Овај је догађај изазвао у грађанству огорчење а у судаћким круговима, како сам имао прилике да се увјерим, неку разумљиву депресију.

А како и не ће, када виде, како је судак по све незаћтачен, у вршењу узвишена му звања. Није било доста, да им је један од колега засједно уморен у Трогир, да су заведени земљорадници хтели да запале зграду суда у Трогир, те у масама хтели, да запријече овдашњем суду да врши своју дужност. Не, ево сада се је дошло доле, да се туће суца у času када врши иследење.

Ето, каквим плодом уродише мегаломанске лиаранге посланика Франчића и другова му, те његових агената, који су тежацима непрестано говорили, да им суд не моће ништа, да суд нема власти, да судак суди протузаконито и слично.

Један је од његових другова, посланик је, рекао, да ће земљорадници, кад доду на владу укинати судаћку независност.

Ако тако говори један посланик, није заиста чудно, да неки тежак, нахукањ, почини онакова злодјела проти особи, која врши у државној и надзорној служби једно од најзвишњених звања.

Далње коментс остављамо оним мјеродавним факторима, који ће знати а и хтјети, да већ једном престану ови нападачи на судаћку независност, која је једина правница, да сваки држављанин буде у својим границама зашћен. Ј. М.

Biograd на moru, 15. новембра.

(О исхрани) У веzi са исправком „Окружне Банке“ у Шибенику шаљемо Вам ове податке: робу је у Шибенику преузимао Roko Dominis Petrov за сеоску биоградску Задругу и довозио је брацером „Божић Провидност“ Nike Јелушића из Zlosela. Defekтни kukuruz продаван је по din. 3.50. Onima, koji nisu imali dinara računato је kr. 8 за 1 dinar. Брашно је, без изнимке, продавано по Kr. 44. Dosta је kukuruzа било poslано у Jagodnju, selo benkovačke опсине, на Stevu Zečevićа, о коме је glas, да је комуниста.

Split, 18. новембра.

Јучер и данас водила се пред поротним судом расправа проти седморци земљорадника ради јавног насиља силвитим чином проти Trogirskom суду поћинјеном dne 8. VIII. 1922.

На темељу прворочијка поротника били су осудени по §. 95 срп. каз. закона Marin Grgić пок. Marina на годину затвора, а Ivan Deanković Vickov на 5. мјесеци те по § 104 Срп. Каз. Зак. (radi увреде гопс. судца у Trogирu) Ivan Radun пок. Mate на три мјесеца.

Интересантно је то да је јсдан признат кривим од поротника једногласно а други са осам гласова. Како је било меу поротницима добар дио земљорадника, меу њима и син једног сплитског познатог првака — овај је прворочијк изазвао праву konsternацију у земљорадничким редовима. Државни Одвјетник у свом говору цитирао је неке ставке из чланка „Samouprave од 10. X. о. г. Svaki за себе одговара“. У том чланку споминје се telegram земљорадничких посланика, који је се ананнимн потписом „klub“ био послан из Beograda земљорадницима у Trogir. На расправи се је utvrdilo да је telegram sadržavao обавијест земљорадницима, да је ministar naredio суду, да се обустави dražба, те се препоручује selјacima, да svakako учествују при извршењу судске одлуке. Lakovјernи selјани су razumјeli како се „учествовање од њих тражи па су опколили суд, да га spreče у вршењу дужности“. Kad је неколико вода земљорадника ушло у судску собу pokazали су му побједоносно бројав да је ministar обуставио dražбу. — Судак им је казао да он није добио никакво наредње. Sada је тек nastala buka и вика. Tražили су да судак брише залог из земљишника и т. d. Јасно је даке да је telegram био проста обмана и svakако главну кривину нападају на суд носи pošilјач telegrama.

Он на жалост није био на оптужничкој клупи. Он се и даље забавља безбрижно у Beogradу, dok ће заведени тежаци, да испаштају свој грјех у сплитским тамницама.

Треба још споменути да су неке beogradске новине donijеле вјијест, како су земљорадници Grgin и Deanković на повратку из Beograda gле су били од Nj. Vel. Краља примљени у ауденцију на повратку у Сплиту из зlobe притворени од полиције. Они су зблија на повратку били затворени од иследног судље ради задње буне у Kaštelима те ради ове поротне расправе. Праворочијек поротника те њихова осуда dokazuje поманјакње svakог обзира са стране земљорадничког клуба, који се усудио да постигне овим људима ауденцију код Nj. Vel. Краља, премда су добро знали да морају одговарати за злочин пред судом.

— Завршени су избори за народну skupшћину републике Poljske. На тим изборима од 444 посланика добили су: хришћански блок народног јединства 168, народна странка 71, социјалисте 40, народна странка ослобођења 18, радничка странка 16, народне мањине и Јевреји 79, комунисте 2 а остале мале групе 20 посланика.

Градске вијести.

Odlikovanje i jubileum. Naš odlični domorodac i prijatelj, Arhim. i Armijски свештеник u Zagrebu, g. Jonkim Bjedov, bio je odlikovan od Nj. V. Kralja ordenom Belog Orla. On na Vavedenje, 4. decembra, slavi 30 godišnjicu primanju svештениčkog čina. Čestitamo!

Povlastice za prevoz vina. 1. decembra ove godine stupiće na snagu nova tarifa o transportu vina državnim željeznicama, koje se izvozi u inostranstvo. Prema ovoj tarifi učinjen je popust od 50 po sto od redovne tarife, ali samo za one transporte, koji nisu manji od 10.000 kilograma.

Vokalni koncert. Sutra u srijedu u 8 sati na večer u kinu „Tesla“ priređuje naša umjetnica gđa Cvijeta Cindro vokalni koncert. U njenom posljednjem koncertu u Splitu mjesna se je štampa vrlo laskavo izrazila. Cijene su: balkon 15 Din., parter 10, a stajanje 5.

Čitulja. Jučer je preminuo u cvijetu mladosti Slavik Škalco dak III. razreda učiteljske škole.

Priloz „Prosveti“. Mato Adum din. 10, Milan I. Skočić din. 10, prigodom smrti Josipa Kulića. Dušan Smoljanović din. 5, prigodom smrti Mirka Vukojević. Arhimandrit Joakim Bjedov din. 20, prigodom smrti Dure Omčikusa. Dr. Nikola Subotić din. 30, prigodom smrti Ante Cvitković. Dr. Nikola Subotić din. 30, mješte čestitanja prigodom vjenčanja Dr. Miović. Prigodom smrti Ante Bontempa: Damjan Skočić din. 20, Dušan Skočić din. 10, Milan I. Skočić din. 10, G. S. Matavulj din. 30.

Provala. U noći od 17 na 18, provalili su silom P. V. i M. K. u tvornicu tjestenine Frane Inchiostra, te odnijeli pet vreća bijeloga brašna u vrijednosti od 2.400 din. Državnoj policiji uspjelo je marnim traganjem pronaći provalnike i uapsiti ih. Obojica su priznali krađu. Brašno, koje je kod njih nadeno povraćeno je vlasniku, a oni su predani državnom odvjetništvu.

Izgubljene grede. 8. septembra 1922, kod istočnog rta otoka Žirje do luke Muna našao je u moru Sižgorić Šime iz Žirja 14 debelih greda i 20 gredica, dugih od 6-7 metara a debelih 3 i po do 5 palaca, bez ikakvog posebnog znaka, u prikladnom stanju za uporabu. Gornji predmeti nalaze se u pohrani kod istoga Sižgorić Šime. Tko je zainteresiran u predmetu neka se obrati državnoj policiji u Šibeniku.

Zmlje otrovne. (Primamo iz građanstva). Prekojučer su, u nedjelju, počele u katedrali sv. Jakova „Pučke misije“ ili kako ih puk nazivlje „Lekcije“. Došli su naročito određeni propovjednici. Kakove su te pobožne i moralne „Lekcije“ i koliko se slažu one sa Hristovim Evandjeljem najbolje se vidi iz ovog, što nam je jutros ispričao pobožan i bezazlen radnik, koji se je silno sablaznivo uslijed riječi otrovnih zmijina poroda koji hoće da sebe nazivlje anđelom i apostolom Hristovim.

Radnik opisuje ovako: „Bio sam jutros sa svojinama u pet sati u crkvi sv. Jakova da izvršim svoju kršćansku dužnost. Poslije svete mise naročiti predikator govorio je propovjed, u kojoj je izričao sav svoj zmijjski i farisejski otrov protiv „rišćana“ Srba. Naglasio je, da Sibi nisu naša braća, već neprijatelji, i da su nam (oni) braća samo na riječi, a da lukavo gledaju da prevare nas rimekatolike, da kopaju jamu i rimekatoličkoj vjeri i Hrvatskom narodu i da jedino Blažena Gospa može da spasi od propasti i jedinstva sa Srbima sv. viru i miu Hrvatsku“. Ovo donosimo bez ikakvih komentara. Samo mislimo da bi trebalo malo pripaziti na ove „pobožne Misije“ sv. Apostola, koji misle da su slične haringe u ime Hrista iz 1914-1818 sa svim zaboravljene. — Gagrijan.

Brzobjavne i telefonske vijesti

(Posebni izvještaji „Dalmatinskog Radikala“).

Sastanak Ninčića i Mussolinija.

LOUSANNA, 21. Jučer je stigao ovamo iz Rima, naš poslanik Antonijević, radi eventualnog sastanka Mussolinija sa drom Ninčićem.

Nove takse na vino.

BEograd, 31. Zbog oskudice novca ministar financija je odlučio, da udari nove takse na vino i ostala alkoholna pića, čime bi se dobilo oko 300 milijona dinara.

Pitanje koalicije.

BEograd, 21. Na jučerašnjoj sjednici radikalnoga kluba referisao je Ljuba Jovanović o svojim pregovorima sa delegatima demokratskog kluba u smislu produženja rada sadašnje koalicije. U svom izvještaju g. Jovanović se žestoko oborio na demokrate objedjujući ih radi neloyalnosti, jer da u isto vrijeme šuraju sa Radićem i pregovaraju sa radikalnim klubom. Više govornika je iznijelo pregovore Davidovića sa delegatima Hrvatskog bloka kao i pokušaj da se u zakonodavnom odboru sruši vlada sileći ministra Markovića, da demisionira. Svi poslanici skeptički gledaju na daljnji rad vladine koalicije, jer vlada nema baš sigurne većine.

Agrarna reforma.

BEograd, 21. Jučer je održana sjednica agrarnog odbora, na kojoj je ministar Krsta Miletić iznio svoj ekspoziciju o agrarnoj reformi. Ministar je iznio poteškoće kolonizacije naročito zbog zdravstvenih prilika. U tu se je svrhu obrazovao odbor u koji su ušli ministar za agrarnu reformu, narodno zdravlje i poljoprivredu, koji će stalno raditi na uklanjanju ovih sanitarnih nepravila. Zatim je ministar iznio opširno načela zakona glede agrarne reforme u Dalmaciji. U Dalmaciji treba riješiti odnos težnaka i posjednika putem otpuka. Iza toga su se konstituirale dvije sekcije i to za veliki posjed, kojoj je predsjednik dr. Krizman i sekcija za agrarnu reformu u Dalmaciji sa predsjednikom Ljubom Jovanovićem. Obe se sekcije sastaju sutra na zajedničkoj sjednici

Dr Šurmin u Beogradu.

BEograd, 21. Ovamo je stigao novi izaslanik Hrvatskog bloka dr Šurmin. On je jučer dugo razgovarao sa Korošcem i sa nekoliko drugih članova opozicije. Drži se, da je dr Šurmin došao u Beograd, da pripravi teren za prestojeće pregovore između hrvatskog bloka i opozicije, kao i onih poslanika, koji hoće sporazum sa Hrvatskim blokom. Taj bi se sastanak imao

U fond „Profesorskog Društva“ da počeste uspomenu pok. prof. Andrije Barića dopriječše sljedeća gospoda: direktor Marko Ježina din. 20, prof. Bruno Marčić din. 10, direktor Ivan Bellotti din. 10, prof. Šimun Urlić din. 10, prof. Miloš Ganza din. 5, Ivo Vranković viši zem. savj. din. 10, Ivo Rendić zem. savj. din. 10, Šime Arneri kot. sudac din. 10, dr. Kazimir Pasić zem. savj. din. 10, Dr. Ante Buzolić zem. savj. din. 10, Ratko Katić zem. savj. din. 10, Dr. Machiedo din. 10.

Porota. Jučer je bila rasprava protiv Ive Milina iz Jezere za zločin umorstva Jakova Bračanova. Bio je oslobođen odgovornosti. Izgleda, da je ovaj proces imao političko pozadino.

Danas je rasprava, koja još traje, protiv Stevana Četnika iz Cetine za zločin umorstva Petra Milaša. Četnik je god. 1920 bio osuđen na doživotnu robiju od iznimmog suda, u ime naloga dobivena od talijanske okupacione vlasti. Zato je Vrhovni Sud proglasio, da ta osuda ne postoji.

održati prije 25. novembra jer je za tada zakazana sjednica plenuma Hrvatskog bloka u Zagrebu.

U vezi sa dolaskom dra Surmina, Pašić je duže konferirao sa drom Markovićem, koji je više puta odlazio u Zagreb i pregovarao sa Surminom.

Muslimanski ministri kod Pašića.

BEogrAD, 21. Jučer po podne Pašić je primio muslimanske ministre Omerovića i Viliovića, koji su došli da se potuže na ministra financija, što još nije naredio isplatu zaostalog iznosa za likvidaciju agrarnih odnosa u Bosni i Hercegovini. Pašić je najinno, da he od ministra financija zaatržiti, da se odmah to obećanje izvrši.

Naš novi poslanik u Rimu.

BEogrAD, 21. Cičvarihčev „Beogradski Dnevnik“ donosi, da he naš poslanik u Rimu Antonijević biti smijenjen, a na његово mjesto da he doći Balduvić, poslanik u Atini Međutim je ministarstvo vanjskih posala izjavilo, da su napadaži, koji se u posljednje vrijeme pronose našom štampom na poslanika Antonijevića, neosnovani.

Štrajk u Čehoslovakčkoj.

PRAG, 21. U sjeveroistočnom ugljenkom predjeu Češke izbio je štrajk rudara U Homotovu, već su se niše dana vodili pregovori između radnika i poslodavaca o regulaciji plaća, ali do sporazuma nije došlo uza svu intervenciju ministarstva, pa su radnici stupili u štrajk. Predstavници radnika izjavili su, da he do štrajka doh u čitavo zemlju, ako do deset dana ne dođe do sporazuma Poslodavci su izjavili da ne mogu više popustiti.

Novi poglavica islama.

PARIZ, 21. Javljaju iz Carigrada, da je anđorska vlada izabrala za kalifa prestolonasljednika princa Abdul Međida Svecani i vjerski obred predaje časti obavljen je danas

Sultan na Maltu.

MALTA, 21. Sultan Mehmed VI. stigao je jučer u 6 sati poslije podne na Maltu, gdje je dočekan sa svim počastima, koje pripadaju jednom vladaru.

— Ministar unutrašnjih djela Timotijević izradio je predlog zakona o općinama, koji bi važio za cijelu zemlju. Zakonodavni odbor riješavaće o ovom zakonu pu kratkom postupku tako, da će zakon brzo doći pred Narodnu Skupštinu.

— Iz zemljoradničkih krugova dolaze glasovi, da će sastanak Stjepana Radića sa Proticem, Davidovićem i vojnama opozicije biti održan 23 i 24. ov. mj. u Zemuni. Radić će odsjesti u „Hotelu Central“. Poslije razgovora vratit će se Radić u Zagreb, da onda u plenarnoj sjednici Hrv. Bloka budu doneseni definitivni zaključci.

— Rezultati izbora u Engleskoj su sljedeći: konzervativci 316, radnici 136. Asquithovi liberali 62, Lloyd Georgeovi liberali 44 i ostale stranke 15. Interesantno je da su na izborima propali Churchill, Griffith i bivši vođa radnika Henderson. Na radničkoj listi izabran je poznati komediograf Bernard Shaw. Ovi izbori znače: ogroman poraz Lloyd Georgea, a veliku pobjedu konzervativaca (Bonar Law).

— Predsjednik njemačke države Ebert povjerio je direktoru društva linije Hamburg-Amerika (Cuno) mandat da sastavi vladu. Ovome čovjeku već se je prije nekoliko puta nudilo da sastavi berlinsku vladu, ali je on to uvijek odbio. Cuno je rođen 1875. godine. Bio je pruski činovnik. Radio je i u ministarstvu financija. Poslije smrti Balinove postao je generalni direktor pomenute pomorske linije.

— Revolucionarni sud u Atini osudio je na smrt Ginnarisa, Dismanisa i druge krivce za grčku katastrofu u borhamu s Kennal pašom. Od strane prijatelja osuđenih preduzete su mjere za intervenciju kod savezničkih sila u takogler i kod naše vlade.

Zlatarska Radiona Vjekoslav Grünbaum

Gospodski trg 13 - Šibenik

prima sve radnje zlatarske struke, izrađuje svaku vrst vjenčanih prstena (tonda), popravlja srebrene torbice, čisti i popravlja srebrene service brzo i solidno.

PRIMA SVINJSKA I GUŠĆA MAST

у омотима по 5, 10 и 20 кг. за приватнике као и за преprodavaоце.

CIJENA

за свинјску маст || за гушћу маст
K 130— по кг. || K 240— по кг.

укључивши пакovanje. - Detaljna dobava uz pouzeće. - Na veliko u vagonima. - Interesenti neka izvole tražiti ponude od tt.:

KANITZ I LEIPNIKER

VEL. BEČKEREK (Banat).

1-3

TEHNIČKI URED OSCAR KRAUS

VIA S. NICOLÒ N.о 4. - TRIESTE

opskrbljuje kroz najkraće vrijeme :

Motori za lađe i jedrenjače na benzin i naftu prve Njemačke konstrukcije. Mašinerija potpuna za fabrike tjestenina i uljarskih proizvoda.

Cijene u dinarima. Informacije i proračuni besplatno.

22

SLAVENSKA BANKA d.d. ZAGREB

FILIJALA ŠIBENIK

Uplaćena dionička glavica 150 milijuna. - Javna pričuva 50 milijuna.

FILIJALE: Beograd, Bjelovar, Brod n/S, Celje, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Osijek, Sombor, Sušak, Šabac, Dubrovnik, Velikovec, Vršac, Monoštor, Rogatačka Slatina, Školja Loka.

AGENCIJE: Buenos-Aires (Argentina).

AFILIJACIJE: Budapest, Balkan Bank R. T., Split, Jugoslavenska Industrijska banka d. d., Wien I., Bankhaus Milan Robert Aleksander.

Amerikanski odio Zagreb Preradovićev trg broj 6. u vezi sa prvorazrednim novčanim zavodima Sjeverne Amerike.

ULOŠKE UKAMAĆUJE NAJPOVOLJNIJE.

Odlukom Predsjedništva Hrv. Slav. Zem. Vlade u Zagrebu d. d. 28. V. 1919. br. 6086-1919 Pr.

uložen novac uživa pupilarnu sigurnost.**Obavlja tačno i brzo sve bankovne poslove.**

Zavod je ovlašten na izdavanje potrebitih uverenja za uvoz i izvoz. 3

ПРВА И НАЈМОДЕРНИЈА ДАЛМАТ. СЛАСТИЧАРНИЦА НА ЕЛЕКТР. ПЕЋТелефон:
Број 31.**СТЕВО МАНДИЋ**
ШИБЕНИК - главна улицаБројава:
Стево Мандић.

Обскрбљена најразноврснијим бомбонима и слаткишима за сваку сезону, те најфинијим ликерима и дезертним пићима.

ДНЕВНО СВЈЕЖЕ ПОСЛАСТИЦЕ.

Препоручује се нарочито за израђивање најфинијих торта, кроканата и т. д. са исписима и орнаментиком за забаве, венчања и остале пригоде.

2

Ширите**„Далм. Радикал“****Алекса Баљковић - Скрадин - ПОДРУЖНИЦА ЂЕВРСКЕ**
ВЕЛИКОПРОДАЈА СОЛИ

Трговина сваковрсном робом у јестиву, грађевним предметима, кожама, рукотворинама, житији, гвожђарији, стаклу, порцулану, ситнарији. - Папирница. - Све на мало и велико.

Позор путници!

Гостиопа у Ђеврската са врућим и хладним јелом као и свака згода са великим обором. - Шталама за коње, карове, кочије, ауте. - Кревети за путнике. - У свако доба отворено са брзом послугом уз најнижу цијену. — Препоручујем се п. н. путницима и пријатељима за што бољи посјет.

17

НОВА ШТАМПАРИЈА - Шибеник

Штампарија је снабђена свим модерним ћирилским и латинским писменима, те врсним стројевима на електрични погон. — Прима на израду све званичне, трговачке и парохијалне тисканице, те остале радње спадајуће у графичку струку. - Складиште свих тисканица за српске православне цркве и парохијска звања.

РАДЊЕ СЕ ИЗВРШУЈУ БРЗО И ТОЧНО.**STIPE ŠARE - ŠIBENIK (Dalmacija)**

Telegrami: ŠAREST - VELIKOPRODAJA ŽITARICA I ZEMALJSKIH PROIZVODA - Telegrami: ŠAREST

20